

Glasbene predstave na Osnovni šoli Vavta vas

Alenka Gazvoda

Osnovna šola Vavta vas,
Vavta vas 1, 8351 Straža

alenka.gazvoda@os-vavta-vas.si

Music Performances at Vavta vas Primary School

Izvleček

Vsako leto so v šolskem koledarju navedeni tudi spominske slovesnosti in obeležja, pri katerih sodeluje Osnovna šola Vavta vas v Straži pri Novem mestu. Ker gre za edino šolo v občini, je teh slovesnosti in obeležij nekoliko več. V članku predstavljamo dve ideji za nastanek in izvedbo muzikalov. V izvedbo so bili vključeni učenci, ki so izkazali željo po sodelovanju, in učiteljici, ki spodbujata učence k izražanju svoje – večkrat skrite – nadarjenosti. Izvedba muzikalov oziroma glasbenih predstav zahteva veliko načrtovanja in usklajevanja med učitelji, še preden idejo predstavijo učencem, potem pa je na vrsti še veliko priprav. V enem šolskem letu je zato izvedena le ena tovrstna prireditev.

Ključne besede: muzikali, glasbene predstave, ansambelska igra, osnovne šole.

Abstract

Every year, the school calendar lists the commemorative ceremonies and memorial services in which the Vavta vas Primary School in Straža pri Novem mestu participates. As it is the only school in the municipality, there are a few extra ceremonies and commemorations. This article covers two approaches to the production and performance of musicals. The performance included children who wished to participate and teachers who encouraged them to express their sometimes hidden talents. The production of musicals and musical theatre necessitates extensive planning and balancing among teachers before they put the ideas forward to their students. From that point on, there is still plenty of preparatory work. As a result, such events are limited to one per school year.

Keywords: musicals, ensemble play, music performances, primary schools.

Uvod

V šolskem letu 2014/2015 smo učencem ponudili izbirni predmet glasbeni projekt. Dolgo časa smo razmišljali, kaj bi ustvarjali. Eden izmed splošnih ci-

ljev izbirnega predmeta glasbeni projekt je, da učenci oblikujejo ali poustvarijo glasbeno predstavo, v kateri povezujejo različne umetniške zvrsti, in jo posredujejo šolskemu in širšemu občinstvu. Nastala je zamisel, da bi učenci ustvarili muzikal oziroma glasbeno igro. Poleg

učiteljice glasbe Alenke Gazvoda je bila k sodelovanju povabljena tudi učiteljica slovenščine in angleščine ter ljubiteljica glasbe Ana Markelj Karlič, ki je bila nad idejo navdušena. Namen je bil učence spodbuditi k svobodnemu glasbenemu ustvarjanju. Želeli smo, da se pri ustvarjanju in poustvarjanju tudi dobro počutijo. Prireditve ni bila zapisana v letnem delovnem načrtu šole, zato nismo bili pod pritiskom, da jo moramo izpeljati. Z muzikalom oziroma glasbeno predstavo pod mentorstvom istih učiteljic smo nadaljevali tudi v šolskem letu 2015/2016.

Jedro

V nadaljevanju predstavljamo dva muzikala oziroma glasbeni predstavi, ki sta bili izvedeni na Osnovni šoli Vavta vas v Straži pri Novem mestu v šolskih letih 2014/2015 in 2015/2016. Gre za muzikala oziroma glasbeni igri *Ljubezen v šolskih klopih* in *Povodni mož*.

Ljubezen v šolskih klopih

V šolskem letu 2014/2015 je v okviru izbirnega predmeta glasbeni projekt in literarnega krožka nastal muzikal *Ljubezen v šolskih klopih*. Vsebinsko, tako bese-

Maja razmišlja o svojih dejanjih. V ozadju je viden del zbora.

dilno kot glasbeno, so izbrali in oblikovali učenci, ki so ustvarjali pod mentorstvom dveh učiteljic.

V začetku šolskega leta so si učenci pri izbirnem predmetu glasbeni projekt ogledali posnetek znanega muzikala, da so se z njim seznanili. Po končanem ogledu in pogovoru je sledilo ustvarjanje po skupinah. Vse tri dejavnosti (ogled, pogovor in ustvarjanje) so trajale dober mesec. Naloga učencev je bila, da podajo predlog vsebine muzikala, predvidijo število likov ter glasbeno podlago. Ideje, ki so nastale, so bile predane učencem jezikovnega krožka, ki so pod mentorstvom Ane Markelj Karlič oblikovali končno obliko zgodbe. Med čakanjem na končno obliko zgodbe so učenci pri glasbenem projektu izbirali pesmi, ki bi jih lahko dodali besedilu. Izbirali so med klasičnimi skladatelji, kot sta na primer L. van Beethoven (*Simfonija št. 5*) in W. A. Mozart (*Uvertura k Figarovi svatbi*), pa tudi med tujimi in slovenskimi popularnimi izvajalci. Tako so končni obliki zgodbe dodali še glasbene vložke, temelječe na odlomkih popularnih skladb, ki so učencem blizu. Nekatere skladbe so bile po potrebi prevedene v slovenščino, nekaterim pa smo spremenili besedilo. Tako je slovenska narodna *Jaz sem mala roža* dobila novo preobleko, ki se je glasila:

*Jaz sem mala roža,
roža fotrova.
Vse mi vedno kupi,
res me rad ima.*

Ta proces je potekal v prvi polovici šolskega leta. Upoštevali smo tudi, kdo bo tisti, ki bo posamezen del

Maja povabi punce: »Ej punce, jaz imam pa nov telefon, ima štikrat boljše resolucijo. Pridite k meni, se bomo slikale.«

V ospredju končuje prizor iz slaščičarne, v ozadju pa se že menja scena za nov prizor v naravi.

Prizor iz slaščičarne.

muzikala oziroma glasbene predstave odigral oziroma zapel.

V drugi polovici šolskega leta smo po pripravljenem besedilu in izbranih pesmih začeli pripravljati predstavo. Nekateri učenci, ki so obiskovali glasbeni projekt, niso želeli biti javno izpostavljeni, potrebovali pa smo še dodatne pevce in igralce. Zato so učenci pripravili avdicijo. Izdelali so plakate in skupaj z učiteljicama sodelovali v komisiji. Odziv je bil zelo velik in na koncu je v muzikalu sodelovalo 26 učenk in učencev od 2. do 9. razreda. Med učenci, izbranimi na avdiciji, sta učiteljici za glavne vloge izbrali tiste, ki so se že izkazali na šolskih prireditvah. Vsi tisti učenci, ki so obiskovali izbirni predmet in niso želeli nastopati, so bili tako imenovana tehnična podpora (menjava scene, ozvočenje, vabila) ali pevci v ozadju (zbor). Sledila je še izdelava scene. Ideja zanjo je nastala med seminarjem *zborovska šola*, ko je Petra Brdnik Juhart predstavila svojo glasbeno predstavo z naslovom Čarovnija.

Poleg rednih tedenskih ur je bilo v ta muzikal vloženega veliko prostega časa obeh učiteljic in izvedenih veliko dodatnih vaj z učenci, ki so potekale po pouku. Dramsko besedilo in pevske vložke smo vadili ločeno. Največ dodatnih vaj je bilo aprila in maja, ko so vaje, že skupaj z vsemi rekviziti, potekale v učilnici. Na šolskem odru so učenci vadili le slab mesec, v kulturnem domu, kjer je bila predstava izvedena za širšo javnost, pa le en popoldan. Pri ozvočenju sta pomagala dva zaposlena na šoli, ki sta tudi ljubiteljska glasbenika. Postregla sta še s kakšno koristno informacijo glede uporabe mikrofonov. Glavni igralci so uporabljali naglavne mikrofone, zbor, ki je bil skrit za zaveso, pa je prepeval ob tako

Prizor iz jedilnice.

imenovanih zborovskih mikrofoni. Pesmi so izvajali ob klavirski spremljavi.

Prvič je bil muzikal izveden 21. 5. 2015 dopoldne v šoli za učence šole. Isti dan je sledila popoldanska ponovitev v kulturnem domu v Straži. Po zelo dobrem odzivu sta sledili še dve ponovitvi, ena dopoldanska in ena popoldanska. Ponovitvi sta bili izvedeni 8. 6. 2015 prav tako v kulturnem domu v Straži. V izogib odpovedi predstave zaradi bolezni smo pevske solistične vloge vadili v dveh skupinah. Da pa učenci niso vadili zaman, so se pri ponovitvah pevski solisti menjavali.

Povodni mož

Ker je muzikal oziroma glasbena predstava *Ljubezen v šolskih dneh* naletela na lep odziv, sta v naslednjem šolskem letu isti učiteljici pripravili še muzikal *Povodni*

mož. Ta muzikal je bil zabeležen v letnem delovnem načrtu šole, in sicer kot proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. Glasbo na besedilo *Povodnega moža* je Ana Markelj Karlič napisala že pred leti, takrat v zasedbi za klavir, flavto in čelo ter pevske soliste in mladinski pevski zbor. V takratni generaciji učencev je bila namreč na voljo tovrstna zasedba.

Že med poletnimi počitnicami je profesorica glasbe glasbo priredila za Orffov inštrumentarij, klavir in flavto ter pevska solista in mladinski pevski zbor. Pri priredbi smo že imeli v mislih učence, ki bi to delo izvajali, in vedeli smo, da se je na ansambelsko igro prijavilo 29 učencev. To je pomenilo, da se bosta izmenjavali dve skupini, ki bosta igrali na Orffova glasbila. Za ta glasbeni projekt sta učiteljici pevske soliste in igralce izbrali že vnaprej. Prav tako sta oblikovali načrt vaj ter vključili še dodatne dramske vloške.

Ker je bilo časa manj, smo septembra začeli ločeno vaditi. Učenci ansambelske igre so igrali na Orffov inštrumentarij, mladinski pevski zbor je prevzel pevske vloge, literarni krožek pa dramski del. V začetku januarja je potekala intenzivna sobotna dopoldanska vaja na šolskem odru. Izziv je bil, kam postaviti Orffov orkester in kam pevski zbor. Na srečo je šolski oder dovolj dvignjen. Tako so bili Orffovi inštrumentalisti pod odrom, pevski zbor s klavirjem in flavto pa čisto na desni strani odra, vendar deloma zakrit. S tem smo na odru dobili dovolj prostora za gibanje učencev dramskega krožka. V predstavi je sodelovalo 56 učencev od 6. do 9. razreda. Predstavo smo izvedli dvakrat. Zaradi zahtevnosti postavitve smo obe izvedbi izpeljali v šolskih prostorih. Za sceno in vabila so poskrbeli učenci neobveznega iz-

birnega predmeta umetnost. Za rekvizite in kostume so večinoma poskrbeli učenci sami.

Sklep

Za pripravo takšnih prireditev je potrebno dobro začetno načrtovanje s strani učiteljev, da lahko potem vse steče brez večjih težav. Ta način dela se je na šoli izkazal za zelo učinkovitega, zato pri pripravi prireditev učitelji radi in uspešno sodelujejo ter povezujejo različne interese in druge dejavnosti.

Omenjeni glasbeni deli sta nastali na začetku moje poklicne poti. Takrat še ni bilo izoblikovanega tima za pripravo tako velikih prireditev. Ko je tim enkrat utečen, je to mnogo lažje, ker se že ve, kaj kdo potrebuje in koliko časa je potrebno za usklajevanje in vajo. Ukrepi, povezani z epidemijo covida-19, so nekoliko oklestili zanos. Na novo se postavljajo in oblikujejo šolske zasedbe (dramska skupina, pevski zbori, folklorna skupina ...) ter počasi dvigujejo raven kulturnih prireditev.

V šolskem letu 2022/2023 smo v sodelovanju s timom za kulturni praznik priredili *Kresničko* skladatelja Radovana Gobca. Ker primanjkuje dobrih pevske solistov, smo nekatere pevske solistične vloge priredili za dramsko igro. V ospredje smo postavili dekleta, ki so tekmovala na šolski glasbeni olimpijadi. Sodelovali so tudi učenci tretjega razreda in šolska dramska skupina.

Za konec še dodajamo, da je ves trud poplačan ob nasmejanih, zadovoljnih nastopajočih, ponosnih starših in navdušenem občinstvu.

Viri

Ž., M. (2015). *Ljubezen v šolskih klopeh*. Dolenjski list. https://dolenjskilist.svet24.si/2015/05/22/134854/novice/dolenjska/FOTO_Ljubezen_v_solskih_klopeh/

Ž., M. (2016). *Povodni mož skozi glasbo, pesem in ples*, Dolenjski list. https://dolenjskilist.svet24.si/2016/02/11/149777/novice/dolenjska/Povodni_moz_skozi_glasbo_pesem_in_ples/

Učni načrt. Program osnovna šola. Umetnost: neobvezni izbirni predmet (2013). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/izbirni/Neobvezni/Umetnost_izbirni_neobvezni.pdf

Učni načrt. Izbirni predmet: program osnovnošolskega izobraževanja. Glasba: ansambelska igra, glasbena dela, glasbeni projekt (2004). Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/izbirni/1-letni/Glasba_glasbena_dela_izbirni.pdf